

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
"14" 09 2026-cı il

**Fənn sillabusu
(İşçi tədris proqramı)**

İxtisasın şifri və adı: 6008006-Sosial iş

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Azərbaycan dili və ədəbiyyat

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya. Fənn üzrə proqram Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirinin 19.09.2022-ci il tarixli 556 sayılı əmrinə əsasən çap edilmişdir.

Kodu: ÜF-B01

Tədris ili: I (2026-2027)

Semestr: I (payız)

Tədris yükü cəmi: Cəmi 40 saat. Auditoriya saati 14 saat (Seminar 14 saat)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Azad Məhəmməd Dərgah

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Əli Məmmədov küçəsi - 40 , 2 saylı tədris korpusu

Məsləhət günləri və saati: V gün saat 16²⁰-17²⁰

E-mail ünvanı: azadovmahammad@gmail.com

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat :

1. K.B.Dənziyeva "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya". Bakı, 2025, 364 s.
2. N.Məmmədli. "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya". Bakı, 2021
3. Böyükxanım Eminli, Günel Paşayeva. "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya". Sumqayıt Dövlət Universiteti., Sumqayıt, 2021, 400 s.
4. B.Xəlilov "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya". Bakı, 2021, 485 s.
5. N.Səlimova "İşgüzar yazışmalar". Ali məktəblər üçün metodik vəsait. Bakı Biznes Universitetinin nəşriyyatı Bakı, 2017
6. E. Musayev. "Kargüzarlığın təşkili". Bakı, "Qanun", 2012

Əlavə ədəbiyyat:

7. T.Əbdülhəsənlı, A.Hüseynova "İşgüzar Azərbaycan dili" Bakı, 2006
8. Ş.Balakışiyev, Ə.Namazov, "Əməli yazı nümunələri". Bakı, 2006
9. Internet resursları.

IV. Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Azərbaycan dili Azərbaycan millətinin ana dili, Azərbaycan Respublikasının dövlət dilidir. İxtisasından asılı olmayaraq hər bir Azərbaycan vətəndaşı öz ana dilində düzgün yazmağı və fikir ifadə etməyi bacarmalıdır.

Bu məqsədlə "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənni dilimizdən həm şifahi, həm də yazılı formada düzgün, məntiqi, aydın şəkildə istifadə edilməsini öyrətmək baxımından çox əhəmiyyətlidir. Tədris prosesində fənnin tələbinə görə kommunikasiya haqqında məlumat vermək, hər bir dil vahidindən düzgün istifadə etmək və tələbələrə müstəqil təqdimatlar etmək, işgüzar və akademik yazı bacarıqlarını formalaşdırmaq ön plana çəkilir.

"Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənnin məqsədi tələbələrə işgüzar və akademik yazı bacarıqlarını, kommunikasiyanın elmi əsaslarını, dilimizdən düzgün, məntiqi, aydın şəkildə istifadə edilməsini öyrətməkdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam aça bilər;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı

71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Seminar 14 saat. Cəmi: 14 saat

No	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
1.	Mövzu: "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənninin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri. Azərbaycan dili anlayışı. Dilimizə dövlət qayğısı. Plan: 1. "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənninin mahiyyəti. 2. Fənnin məqsəd və vəzifələri. 3. Dil və nitq 4. Azərbaycan dili anlayışı. 5. Azərbaycan dilinə dövlət qayğısı. 6. Ulu öndər H.Əliyevin Azərbaycan dilinin inkişafında xidmətləri. Mənbə: [1,2,5,6]	2	
2.	Mövzu: Kommunikasiya anlayışı. Verbal və qeyri-verbal kommunikasiya. İşgüzar kommunikasiyada etiket qaydaları. Plan: 1. Kommunikasiya anlayışı. 2. Verbal kommunikasiya, onun formaları. 3. Qeyri-verbal kommunikasiya. 4. İşgüzar kommunikasiyada etiket qaydaları 5. İşgüzar kommunikasiyada nitq etiketlərinin növləri Mənbə: [1,2,5,6]	2	
3.	Mövzu: İşgüzar və akademik kommunikasiyada nəqliyyət. İşgüzar və akademik kommunikasiyada nitqin əsas keyfiyyətləri. Plan: 1. Nəqliyyət ənənələri. 2. Nəqliyyət sənətinin sahələri. 3. Nəqliyyət sənətinin başqa elmlərlə əlaqəsi. 4. Kommunikasiyada nitqin əsas keyfiyyətləri. 5. Kommunikasiyada nitqi zəiflədən amillər. Mənbə: [1,2,3,4,5,6]	2	
4.	Mövzu: İşgüzar və akademik kommunikasiyada norma. Azərbaycan ədəbi dilinin normaları. Fonetik norma. Plan: 1. Norma anlayışı. 2. Ümumxalq dili və ədəbi dil.	2	

	3. Azərbaycan ədəbi dilinin normaları, 4. Fonetik norma, onun xüsusiyyətləri: orfoepik və orfoqrafik norma. 5. Mürəkkəb adların yazılışı və ixtisarı. 6. Durğu işarələri Mənbə: [1,2,3,5,6,7]		
5.	İşgüzar və akademik kommunikasiyada leksik norma və onun xüsusiyyətləri. Qrammatik norma. Plan: 1. Kommunikasiyada leksik normanın xüsusiyyətləri 2. Semantik söz qruplarından (çoxmənalı sözlər, omonimlər, sinonimlər, antonimlər) leksik normaya uyğun istifadə. 3. Leksik normanı pozan söz qrupları. 4. İşgüzar və akademik kommunikasiyada qrammatik norma 5. Morfoloji norma 6. Sintaktik norma Mənbə: [1,2,3,5,6,7]	2	
6.	Mövzu: İşgüzar və akademik kommunikasiyada funksional üslublar. İşgüzar kommunikasiyada reklam, elan və bildirişlər. İşgüzar yazışmalar, elektron və onlayn kommunikasiya. Plan: 1. Üslub anlayışı. 2. Ədəbi dilin funksional üslubları. 3. Üslubi normalar. 4. İşgüzar yazışmalar. 5. Onlayn kommunikasiya və elektron yazışmalar. 6. İşgüzar kommunikasiyada reklam, elan və onun növləri. Mənbə: [1,2,3,5,6]	2	
7.	Mövzu: İşgüzar kommunikasiyada sənədlər. Akademik kommunikasiya. Plan: 1. Tərcümeyi-halın mahiyyəti, məzmunu və forması. 2. Xasiyyətnamənin mahiyyəti, məzmunu, forması və dil xüsusiyyətləri. 3. CV-nin mahiyyəti, tərtib qaydaları. 4. Təqdimatın mahiyyəti, məzmunu və forması. 5. Ərizənin mahiyyəti, məzmunu və forması. 6. İzahatın mahiyyəti, məzmunu, forması. 7. Arayışın mahiyyəti, məzmunu və forması. 8. Hesabatın mahiyyəti, məzmunu və forması. 9. Əmrin mahiyyəti, məzmunu və forması 10. Şifahi və yazılı akademik kommunikasiya 11. Yazılı elmi mətnlər: kurs işi, tezis, rəy, referat 12. Yazılı elmi mətnlər: xülasə, məqalə, monoqrafiya, annotasiya Mənbə: [1,2,5,7]	2	
	Cəmi: 14 saat	14 saat	

XI. Fənn üzrə tələblər: Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya fənnini öyrənməklə tələbələr fənnin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələrini, Azərbaycan dili anlayışı, kommunikasiya anlayışı, işgüzar kommunikasiyada etiket qaydalarını, natiqliyi, nitqin əsas keyfiyyətlərini, ədəbi dilin norma və üslublarını, işgüzar sənədləri, akademik kommunikasiyanı, yazılı elmi mətnləri mənimsəməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- seminarlar və praktiki tapşırıqlar;
- tədqimatlar, müzakirələr və debatlar;
- müstəqil iş / araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
- problemlərə əsaslanan tədris.

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN 1 Azərbaycan tarixinə dair faktları şərh edir.

FTN 2 Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolunu sistemli təhlil edir

FTN 3 Azərbaycanın müasir dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafına dair tədqimatlar hazırlayır

FTN 4 Müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasiamillərin rolunu təhlil edir

FTN 5 Müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında iqtisadi amillərin rolunu təhlil edir

FTN 6 Müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında mədəni amillərin rolunu şərh edir

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollokvium sualları:

1. "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənninin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri
2. Dil və nitq
3. Azərbaycan dili anlayışı.
4. Kommunikasiya anlayışı
5. Verbal və qeyri-verbal kommunikasiya
6. Nitqin növləri
7. İşgüzar kommunikasiyada etiket qaydaları
8. İşgüzar və akademik kommunikasiyada natiqlik
9. Natiqlik sənətinin sahələri
10. Kommunikasiyada nitqin əsas keyfiyyətləri və nitqi zəiflədən amillər

XVI. İmtahan sualları:

1. "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənninin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri
2. Dil və nitq
3. Azərbaycan dili anlayışı.
4. Kommunikasiya anlayışı
5. Verbal və qeyri-verbal kommunikasiya
6. Nitqin növləri
7. İşgüzar kommunikasiyada etiket qaydaları
8. İşgüzar və akademik kommunikasiyada natiqlik
9. Natiqlik sənətinin sahələri
10. Kommunikasiyada nitqin əsas keyfiyyətləri və nitqi zəiflədən amillər
11. Norma anlayışı. Azərbaycan ədəbi dilinin normaları
12. Ümumxalq dili və ədəbi dil
13. İşgüzar və akademik kommunikasiyada norma: fonetik norma
14. Mürəkkəb adların yazılışı və ixtisarı
15. Dürğu işarələri
16. İşgüzar və akademik kommunikasiyada norma: leksik norma

17. Semantik söz qruplarından (çoxmənalı sözlər, omonimlər, sinonimlər, antonimlər) leksik normaya uyğun istifadə
18. Leksik normanı pozan söz qrupları
19. İşgüzar və akademik kommunikasiyada norma: qrammatik norma (morfoloji və sintaktik)
20. Üslub anlayışı
21. İşgüzar və akademik kommunikasiyada funksional üslublar
22. Funksional üslublar. Rəsmi-işgüzar üslub
23. Onlayn kommunikasiya, elektron yazışmalar
24. İşgüzar kommunikasiyada sənədlər: tərcümeyi-hal, xasiyyətnamə
25. İşgüzar kommunikasiyada sənədlər: CV, təqdimat
26. İşgüzar kommunikasiyada sənədlər: ərizə, izahat
27. İşgüzar kommunikasiyada sənədlər: arayış, əmr
28. İşgüzar kommunikasiyada reklam, elan və onun növləri (bildiriş, anons və afişa)
29. Şifahi və yazılı akademik kommunikasiya
30. Yazılı elmi mətnlər: kurs işi, tezisi, məqalə

"Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənninin sillabusu 6008006-Sosial iş ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya fənni proqramı əsasında tərtib edilmişdir. "Azərbaycan dili və ədəbiyyat" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (14.09.2026-cı il, protokol № 1).

Fənn müəllimi:

m.M.D.Azad

Kafedra müdiri:

dos. Q.I.Rufullayev